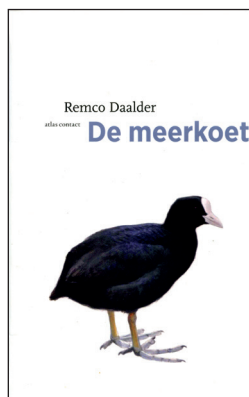

Nieuwe Uitgaven

De meerkoet

In het boek 'De meerkoet' noemt de auteur, Remco Daalder, zijn onderwerp een wereldkoet, een veroveraar. Het boek gaat over een soort die met zijn verspreiding over de wereld de mens vrijwel naar de kroon steekt.

In enkele tientallen hoofdstukjes worden beeldende beschrijvingen gepresenteerd van zijn ervaringen met Meerkoeten en met de onderlinge interacties tussen hen in Amsterdam en wijde omgeving. Daalder noemt ze onder meer pont-, bacardi-, of boskoet, namen die ontleend zijn aan eigenschappen, die

sommigen ervan bezitten. Het zijn profiteurs, die gebruik maken van wat de mens ze te bieden heeft. De vraag wordt opgeworpen, waarom het broedsucces zo laag is van de buurtkoeten en of dit te maken heeft met de kwaliteit van de voedselsamenstelling. Het hele jaar door voeren wordt verdedigd. De schrijver is begaan met de vogelwereld in de grachtengordel en het suburbiaanse paradijs, zoals hij de vogelwereld daarbuiten aanduidt. Een minpuntje in het geheel zijn nogal wat uitweidingen met informatie die voor de Meerkoet niet van belang zijn. Een voorbeeld hiervan is onder andere te vinden in het stukje over profiteurs en bij de lijst met de dertig vogelsoorten, die tijdens een meerkoetenronde werdenesignaleerd.

Het geheel wordt verluchtigd met een aantal actiefoto's. De ecologische informatie die van belang is om een goed beeld te krijgen van de Meerkoet, is goed gedoseerd in het boek te vinden. Een apart item wordt gewijd aan de 'takahé', een uitgestorven gewaande rallensoort, die opnieuw werd gevonden. De pogingen van zijn ontdekker en de volharding hebben geleid tot de vorming van een natuurreservaat, en daardoor ook tot het behoud van

de soort. Voor degenen die zich willen verdiepen in nog meer informatie over koeten, is er een uitgebreide lijst met geraadpleegde bronnen. Het enthousiasme en inlevingsvermogen van de schrijver blijken uit wat de lezer wordt aangeboden.

Daalder, R. (2017): De meerkoet. 14,5 x 21,5 cm. 144 bladzijden. ISBN 978 90 450 30258. Paperback/softback. Atlas Contact, Amsterdam. Prijs: €17,99. Ook als e-book verkrijgbaar.

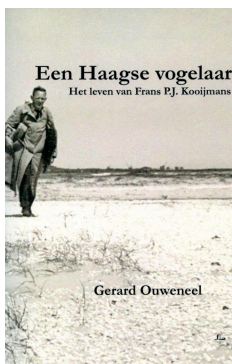
DAJ

Een Haagse vogelaar

De publicatie, 'Een Haagse vogelaar' is gewijd aan Frans Kooijmans (1907-'97). Hij stond in vogelaarskringen bekend als een gerenommeerd amateur vogelfotograaf. Daarnaast was hij een gewaardeerd veldornitholoog. Het boek ontsluit een stukje ornithologisch erfgoed dat door Gerard Ouweneel bijeen is geschraapt.

Hoe zijn groot activiteit als fotograaf van vogels was, maar ook die bij landschappen, komt tot uiting in zijn collectie van maar liefst 6300 negatieven en glasplaten. Die is ondergebracht in het Nederlands Fotomuseum in Rotterdam en is daardoor veilig gesteld

voor het nageslacht. Tegenwoordig is vogelfotografie populair en een keur aan fotoapparatuur verkrijgbaar. In de begin tijd van Kooij echter, zoals hij door vrienden werd genoemd, was goede, kant en klare apparatuur nog niet op de markt. Inventief als hij was construeerde hij toen zelf een

telekanon. Voor zijn pionierswerk ontving hij, toen net dertig, op een fototentoonstelling in Londen een certificaat van verdienste.

Op het na 1958 door de aanleg van Europoort verdwenen eiland De Beer van Natuurmonumenten in de monding van de Nieuwe Waterweg kwam Kooij vaak. Hij kon er naar har-

tenlust twee decennia lang onder meer kust broedvogels fotograferen, waaronder grote sterns en zelfs lachsterns, die daar enkele tientallen jaren huisden. Het eiland herbergde nog diverse andere soorten broedvogels, waaronder plevieren. Hoewel bovenstaande suggereert dat de activiteiten hoofdzakelijk rond het fotograferen draaiden is dat niet zo. Hij maakte ook bijvoorbeeld gedragsnotities. Tijdens de trektijd was het ook een lust om op DeBeer te verblijven, getuige de waarnemingen die werden genoteerd, zoals van steltlopers, met onder andere morinelplevieren en kleine zangvogels.

Door zijn oproep voor mobilisatie voordat de Tweede Wereldoorlog uitbrak en latere krijsgévangenschap, kon pas na de bevrijding naar De Beer terug. In de nazomer van 1946 bezocht hij illegaal het toen nog afgesloten eiland, om zoek te gaan naar morinelplevieren. Uit die tussenliggende periode zijn dagboek aantekeningen schaars, maar er wordt wel in iets meer dan tien bladzijden aandacht geschonken aan wat er zoal gebeurde. Het bloed kruipt waar het niet gaan kan. Ook als vogelwaarnemer was Kooijmans was actief, wat blijkt uit diverse hoofdstukken en de daarin opgenomen aantekeningen.

Rondom zijn woonplaats Den Haag was het niet alleen goed vogelen, er waren ook prima plekken om foto's te maken. Wat te denken van leefgebieden voor Steenuilen. Het boek bevat zelfs een uit zijn broedholte kijkende Hop. Kom daar nu maar eens om. Trips door Nederland voerden hem naar tal van plaatsen en soorten. Niet onvermeld mag blijven, dat hij in het bezit was van een ringvergunning, en daardoor medewerker was van een aantal vinkenbanen in zijn woonomgeving.

Vervoer vond aanvankelijk veel plaats per fiets, ook openbaar vervoer en later – na het stijgen van de welvaart – met de auto. Een van zijn vogeltochten voerde naar Griekenland, waar hij contact had met de bekende ornitholoog Nico Tinbergen. Op Schouwen-Duiveland kwam hij graag en met Texel had hij eveneens een bijzondere band.

Het geheel is een boek om lekker bij weg te dromen. In de literatuurlijst en de namenindex zullen geïnteresseerden tal van personen tegenkomen die in de vorige eeuw actief waren, of dit nu nog zijn of nog steeds zijn.

Op de achterflap wordt vermeld Frans Kooijmans (1907-'37); hij overleed echter in 1997 op 90-jarige leeftijd. Storend is, dat er zoals meestal gebruikelijk alleen bij het begin van

elk nieuw hoofdstuk de titel wordt vermeld, maar dat die tekst boven elke bladzijde wordt herhaald.

Ouweneel, G. (2016). Een Haagse vogelaar. Het leven van Frans P.J. Kooijmans. 21,0 x 14,8 cm 168 bladzijden. Paperback. ISBN 978 94 91034 95 4. Uitgeverij Liverse, Dordrecht. Prijs €19,95.

DAJ

Het Boek Rufus

'Het Boek Rufus' is een uitgave van Theo van Lent. Lezers van deze rubriek van *het Vogeljaar* kennen hem van een reeks CD's met muziek geïnspireerd door vogelgeluiden.

Nu heeft Van Lent ook een boek geschreven. Het is een roman met een prachtig verhaal over een lange reis van de jonge vogel Rufus. Dat moet een Koekoek zijn, want Rufus is niet door zijn biologische ouders opgevoed. Het woord koekoek komt in het boek echter niet voor,

maar vogelaars weten genoeg als zij de belevenissen van Rufus volgen. Na het uitvliegen ontdekt Rufus de wereld en ontmoet later enkele andere vogels met wie hij zich sterk verwant voelt. Samen reizen zij naar verre streken. Onderweg beleven zij veel.

Het boek is fraai vorgegeven door Kees van der Veer en het bevat een reeks zeer fraaie tekeningen, die ook van de hand van Theo van Lent zijn. De tekst is vlot en zeer prettig geschreven. Dat is een waarschuwing, want wie eenmaal begint met lezen, loopt de kans snel nieuwsgierig te worden naar het vervolg! De kans is groot dat het boek u niet meer los laat en vice versa.

Meer informatie is te vinden op de website van de Reisboekenhandel Pied a Terre te Amsterdam: <http://www.piedaterre.nl/reisboekhandel/>. Daar is het boek ook te bestellen.

Lent, Th. van (2017): Het Boek Rufus. 21,8 x 15,5 cm. 111 bladzijden. Gebonden, hard cover. ISBN 978-90-9030521-9. Prijs: €19,95.

Biesbosch-vogels

Het Regionaal Archief Dordrecht is in het bezit de ornithologische nalatenschap van Tom Lebrecht, de internationaal vermaarde

vogelkenner. Al in zijn tienerjaren was Tom een enthousiaste vogelaar.

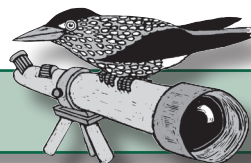
In het recente boek van Gerard Ouweeneel worden de dagboeken die Tom in zijn gymnasiumtijd schreef aan de orde. Deze dagboeken bestrijken de periode van 1932-'38. Elk jaar kreeg een eigen-

hoofdstuk. Lebrecht bestudeerde vooral de watervogels waaraan de Biesbosch zo rijk was, zeker in die tijd. Om een indruk te geven van de veranderingen is in deze uitgave ook een

hoofdstuk toegevoegd over het jaar 1946, het jaar waarin Lebrecht in de Brabantse Biesbosch een broedkolonie met Kwakken ontdekte. Lebrecht verhuisde later naar Middelburg, waar hij onder andere officier van justitie werd, maar hij bleef ook zijn hele leven actief met het bestuderen van vogels. Hoewel hij daarvoor ook naar verafgelegen streken reisde, bleef hij ook De Biesbosch regelmatig bezoeken. Over de jeugddagboeken is al eerder geschreven in *het Vogeljaar* (zie *het Vogeljaar* 65(3):144-148 voor een uitgebreider verslag daarvan). Het boek is rijk geïllustreerd en bevat ook voorbeelden van pagina's van de dagboeken. Het is te koop bij betere boekhandels en bij de uitgever. Ook verkrijgbaar bij de winkel van Vogelbescherming.

Ouweeneel, G. (2017): Biesbosch-vogels – De jeugddagboeken van Tom Lebrecht. 14,5 x 17 cm. 148 bladzijden. Paperback. ISBN 978 94 92519 07 8. Uitgeverij Liverse, Dordrecht. Prijs: €19,95

Uit Het Veld

Landbouwgrond in Drenthe afgezocht naar Patrijzen

In het vroege voorjaar van 2016 en 2017 heeft men in de provincie Drenthe in 179 gebieden gezocht naar Patrijzen. Het een totale oppervlakte van de telgebieden was bijna 50.000 ha. Voor het project zijn speciaal 48 patrijzertellers opgeleid. Gewapend met geluidsapparatuur brachten zij in de avonduren Patrijzen in kaart. Dat leverde verrassende aantallen op.

Patrijzen tellen in de avondschemering

De patrijzentelling vond plaats op initiatief van Werkgroep Grauwe Kiekendief en stond onder toezicht van de provincie Drenthe. De tellingen van de Patrijzen vonden 's avonds plaats. In de avondschemering reageren Patrijzen sterk op het afspelen van geluid van roepende mannetjes. In het schemerdonker struinden de vrijwilligers de Drentse landbouwgebieden af. Op deze wijze wordt eenvoudige doch doeltreffende informatie verzameld over de aanwezigheid van Patrijzen.

Meer territoria dan verwacht

In 2016 en 2017 zijn in totaal 99 uitsluitende waarnemingen van Patrijzen gedaan. Door berekend op basis van habitattypen wordt in dit onderzoek de omvang van de Drentse populatie geschat op 470 broedparen. Dat is bijna het dubbele van de omvang van de patrijzenstand die in het tijdschrift Drentse Vogels geschat werd naar aanleiding van de tellingen voor de vogelatlas in de jaren 2013-'15. Dit aantal steekt echter nog schril af bij de schattingen van 4.000 tot 6.000 broedparen in de provinciale karteringen van eind jaren zeventig. Het merendeel van de Patrijzen is aangetroffen in de akkerbouwgebieden op zandgronden en veenkoloniale gronden. Op de zo voor Drenthe karakteristieke essen en in hoogveenontginningen in het westen en zuiden van de provincie werden de hoogste dichtheden aangetroffen met respectievelijk 0,32 en 0,35 broedparen per honderd hectare. Patrijzen ontbraken in door grasland gedomineerde laagveenontginningen in het zuidwesten van de provincie.